

Słowo od redakcji

A Word from the Editor

W 2018 roku obchodziliśmy wielki jubileusz 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Wydarzenie to skłania ku pewnej refleksji, zważywszy że *treścią* każdego państwa rozumianego jako *forma* jest jego ludność czy – by użyć bardziej naukowego terminu – populacja. Jeśli weźmiemy pod uwagę przewrotną wypowiedź pewnego demografa z lat dwudziestych ubiegłego stulecia, że ziemia należy do tych, którzy ją uprawiają, a nie do tych, którzy ją posiadają, to rzecz nabierze także wymiaru politycznego. Na łamach naszego czasopisma już od pół wieku przypatrujemy się owej treści, śledząc stan i dynamikę populacji, jej struktury i rozmieszczenie oraz wiele innych zagadnień demograficznych ujmowanych w szerokim kontekście kulturowym, społecznym i gospodarczym. Demografii historycznej przypada ważne zadanie rekonstruowania dziejów lokalnych społeczności, szczególnie z czasów, kiedy nie było wyspecjalizowanych instytucji zajmujących się gromadzeniem i opracowywaniem danych demograficznych, a także, by rzecz odnieść do „lokalnego” kontekstu, w okresie, kiedy państwo polskie zniknęło na długie lata z mapy Europy, co stanowiło istotną przeszkodę w prowadzeniu badań nad ludnością zamieszkującą obszary dawnej Rzeczypospolitej zarówno w skali mikro, jak i makro. Odrodzenie państwa polskiego i powołanie do życia Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie zmieniło w tej dziedzinie sytuację, owocując szeregiem wydawnictw źródłowych i studiów. Mimo to nadal nie dysponujemy syntezą dziejów ludności Polski w XIX i XX wieku przygotowaną zgodnie z metodologią badań historycznych, aczkolwiek słowa uznania należą się geografowi Andrzejowi Gawryszewskiemu za jego dzieło *Ludność Polski w XX wieku*, zaś dobry punkt wyjścia stanowi książka Cezarego Kukli *Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej*. Pozostaje zatem życzyć sobie, by jubileusz 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę był asumptem do podjęcia tej cennej inicjatywy przez środowisko historyczne, tym bardziej że idea syntezy została już zarysowana w ubiegłym stuleciu.

Dariusz K. Chojecki
redaktor naczelny *Przeszłości Demograficznej Polski*